

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Факультет агротехнологій та екології
Кафедра селекції, насінництва і генетики

МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
“СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР”

30 березня 2021 року

ПОЛТАВА – 2021

УДК 631.527: 631.53

Матеріали науково-практичної інтернет-конференції “Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур” / Ред.кол.: Тищенко В.М. (відп. ред.) та ін. Полтавська державна аграрна академія, 2021. 89 с.

У збірнику тез наведено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників та здобувачів Полтавської державної аграрної академії, а також науковців інших науково-дослідних установ НААН та навчальних закладів освіти

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Тищенко В.М. – завідувач кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор (відповідальний редактор);

Маренич М.М. – кандидат с.-г. наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доцент;

Білявська Л.Г. – доктор с.-г. наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доцент;

Кулик М.І. – доктор с.-г. наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доцент;

Баташова М.Є. – кандидат біол. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики;

Юрченко С.О. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики;

Баган А.В. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики;

Шокало Н.С. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, доцент;

Рибальченко А.М. – кандидат с.-г. наук, асистент кафедри селекції, насінництва і генетики

Рекомендовано до друку вченою радою факультету агротехнологій та екології ПДАА, протокол №8 від 14 березня 2021 року

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

Тищенко В.М., Кобилинська О.М. ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЯК ГОЛОВНІ СКЛАДОВІ МОДЕЛІ СОРТУ.....	6
Криворучко Л.М., Баташова М.Є. ХАРАКТЕРИСТИКА СОРТІВ ТА СЕЛЕКЦІЙНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ З ВИКОРИСТАННЯМ SSR-МАРКЕРІВ.....	8
Гусенкова О.В., Тищенко В.М., Баташова М.Є., Котелевський Ю.О. НОВИЙ РАННЬОСТИГЛИЙ СОРТ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ОРЖИЦЯ НОВА.....	10
Сакало М.В., Дінець О.М. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ СТРОКІВ СІВБИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	11
Самець Н.П., Кулька В.П., Шубала Г.В., Бурак І.М. ДОБІР СОРТУ – ЗАПОРУКА ОТРИМАННЯ ВИСОКОГО ВРОЖАЮ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	12
Макаова Б.Є. СУЧАСНІ НАПРЯМИ СЕЛЕКЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	15
Кулинич І.М., Сенчук Т.Ю. СПЕЦІАЛЬНА МЕДОНОСНА КУЛЬТУРА – ФАЦЕЛІЯ ПИЖМОЛИСТА. СОРТ АЛІНА.....	18
Рибальченко А.М. РІВЕНЬ МІНЛИВОСТІ КІЛЬКІСНИХ ОЗНАК У СОЇ.....	20
Філатова Н.Ф., Біленко О.П. ЗМІНИ КЛІМАТУ ВИМАГАЮТЬ НОВИХ СОРТІВ.....	23
Барилко М.Г., Колісник І.В., Захаренко В.А., Колісник А.В. СТВОРЕННЯ СОРТІВ ГОРОШКУ ПОСІВНОГО (ЯРОГО) РІЗНИХ НАПРЯМІВ ГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ НА ПДСГДС ІМ. М.І. ВАВИЛОВА ІНСТИТУТУ СВИНАРСТВА І АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА НААН УКРАЇНИ.....	25

СЕКЦІЯ 2. СОРТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

Шевчук А.О., Вовк Н.Г. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	28
Бараболя О.В., Золотарьов В.М. ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	30
Лахижа Р.В. ВПЛИВ ДОБРІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ.....	32

Івашенко В.М.	
ВПЛИВ УМОВ ВИРОЩУВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КУКУРУДЗИ.....	34
Соляник В.А.	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МІНІМАЛЬНОГО ТА НУЛЬОВОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ.....	37
Баган А.В., Кодесніков А.С.	
ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ВИРОЩУВАННЯ.....	39
Баган А.В., Ярмош Д.І.	
ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОЧЕВИЦІ ХАРЧОВОЇ ЗА УМОВИ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ІНОКУЛЯЦІЇ НАСІННЯ.....	41
Дьомін Д.Г., Щербак Є.Ю., Кулик М.І.	
ПОТЕНЦІАЛ БІОМАСИ МАЛОПОШИРЕНИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР.	43
Красоха А.І., Шокало Н.С.	
ВИРОЩУВАННЯ ВИСОКОЯКІСНОГО НАСІННЯ КУКУРУДЗИ.....	48
Єщенко В.М.	
ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ МІКРОЗЕЛЕНІ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР...	50
Кірнос І.В.	
ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА КУКУРУДЗИ.....	53
Сухоставський О.А.	
ГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ГОРОХУ.....	55
Сідаш А.А.	
РОЛЬ ЕЛЕМЕНТІВ ЖИВЛЕННЯ У ФОРМУВАННІ ВРОЖАЙНОСТІ СОНЯШНИКУ.....	58
Пелих В.Ю., Юрченко С.О.	
ОСНОВНІ СПОСОБИ РОЗМНОЖЕННЯ ВИНОГРАДУ.....	61

СЕКЦІЯ 3. ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ПОСІВНОГО МАТЕРІАЛУ ТА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Шакалій С.М., Басараб Б.Р.	
ВПЛИВ ІНОКУЛЯЦІЇ НА ПОСІВНІ ЯКОСТІ ЗЕРНА ГОРОХУ.....	64
Сенчук Т.Ю., Гречка Г.М.	
ВПЛИВ БДЖОЛОЗАПИЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ НАСІННЯ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ.....	67
Баган А.В., Тритяк В.І.	
ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРУ РОСТУ ЕМІСТИМ С НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ.....	69

Василенко Н.В., Правдзіва І.В. ЗАЛЕЖНІСТЬ ФІЗИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ БОРОШНА НОВИХ ГЕНОТИПІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ВІД ГІДРОТЕРМІЧНИХ УМОВ І АНТРОПОГЕННИХ ФАКТОРІВ.....	72
Бараболя О.В., Максименко С.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕРНА ТРИТИКАЛЕ У ХАРЧУВАННІ ЛЮДИНИ.....	74
Кулинич І.М., Сенчук Т.Ю. БДЖОЛОЗАПИЛЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОТРИМАННЯ ЯКІСНОГО ПОСІВНОГО МАТЕРІАЛУ ТА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ...	78
Корашвілі Р.Д. ВПЛИВ СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ НА ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	80
Ласло О.О. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ОРГАНІЧНОЇ СОЇ ЯК СПОСІБ ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ПОСІВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	83
Коломієць Т.Л., Юрченко С.О. ВПЛИВ ПРЕПАРАТУ SEED TREATMENT НА ФОРМУВАННЯ БІОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ РОЗСАДИ ГІБРИДІВ ОГІРКА.....	85
Шокало Н.С. РІЗНОВИДИ РИЦИНИ ТА ЇХ ГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ.....	87

як батьківський компонент при створенні нових високопродуктивних ранньостиглих сортів, стійких до листових хвороб у Полтавській державній аграрній академії та в Інституті рослинництва ім. В.Я. Юр'єва.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ СТРОКІВ СІВБИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

**Сакало М.В., асистент кафедри селекції, насінництва і генетики
Дінець О.М., асистент кафедри селекції, насінництва і генетики**

Полтавська державна аграрна академія

Відомо, що строк сівби є одним з найефективніших елементів технології, який не потребує додаткових матеріальних витрат, але суттєво впливає на час з'явлення і повноту сходів, подальший ріст і розвиток рослин, морозо- та зимостійкість, стійкість проти хвороб, шкідників, бур'янів, а також на реалізацію потенціалу продуктивності та якості пшениці [1].

Важливо не лише одержати дружні сходи, а й мати їх в оптимальні для кожної зони строки, які визначаються температурними умовами, характером розподілу опадів та біологічними особливостями сортів. Однією з найбільш поширених причин недобору врожаю пшениці є порушення строків сівби. Тому це питання є одним з основних у ланцюзі технології вирощування пшениці озимої. Питання оптимальних строків сівби пшениці озимої вивчається вже давно. Проте, зміна поколінь сортів, їх біологічних особливостей, родючості ґрунту, а також потепління у кожній природно-кліматичній зоні зумовлює необхідність час від часу переглядати й уточнювати строки. Вважається, що при дуже ранньому строці сівби рослини переростають, уражуються хворобами, а при пізньому, навпаки, не встигають достатньо вкорінитися й розкущитися, що призводить до пригнічення розвитку рослин, формування малої кількості продуктивних стебел та зниження врожайності [2, 3].

Для кожної агрокліматичної зони правильно підібрані строки сівби пшениці озимої мають важливе значення як у сприятливі, так і несприятливі роки. Тому, при визначенні оптимального строку сівби пшениці озимої потрібно враховувати погодні умови осені, вологість ґрунту, попередник, сорт, температурний режим тощо. Рання сівба інтенсивних сортів призводить до послаблення стійкості рослин до хвороб, шкідників та умов перезимівлі,

За вологої теплої і тривалої осені найвищу врожайність зерна пшениця забезпечує за сівби пізніше середніх багаторічних строків, а у роки з менш

сприятливими умовами осені – раніше. Сорти з підвищеною фотоперіодичною реакцією та зимостійкі слід висівати раніше, а з короткою стадією яровизації на 5-10 днів пізніше сортів, які мають тривалу стадію яровизації. Сорти інтенсивного типу потребують висіву у більш зжаті строки. Між періодом росту і розвитку рослин пшениці озимої до припинення осінньої вегетації та строком сівби існує певний зв'язок, що й визначає їх подальший стан та загальну продуктивність. рослини ранніх строків сівби за таких умов не переростають і забезпечують вищу врожайність зерна.

Важливо зазначити, що оптимальні строки сівби пшениці озимої не є постійними, вони змінюються з часом під впливом багатьох факторів. В останні роки ряд наукових установ України дійшли висновку, що у зв'язку зі змінами клімату, погіршенням фітосанітарного стану полів та біологічними особливостями нових сортів у виробництві (скорочення терміну яровизації), строки сівби вимагають постійних досліджень для кожного нового сорту.

Список літературних джерел

1. Тищенко В.Н., Чекалин Н.М. Генетические основы адаптивной селекции озимой пшеницы. Полтава, 2005. 243с.
2. Тищенко В.Н., Динец О.Н. Генетические корреляции признака толщина соломины второго междоузлия у сортов и линий озимой пшеницы. *Селекція і насінництво : Міжвідомчий тематичний науковий збірник*. Вип. 101. Харків, 2012. С. 13–19.
3. Мединец В.Д., Слепцов В.А. Экология весеннего развития озимой пшеницы. Полтава, 2006. 254 с.

ДОБІР СОРТУ – ЗАПОРУКА ОТРИМАННЯ ВИСОКОГО ВРОЖАЮ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Самець Н.П., науковий співробітник

Кулька В.П., науковий співробітник

Шубала Г.В., молодший науковий співробітник

Бурак І.М., завідувач НТВ рослинництва та землеробства

*Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція
Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН*

Сорт як унікальна біологічна основа інтенсивних технологій є неодмінним чинником, без якого не можливі високі врожаї. Недостатнє впровадження інноваційних сортів пшениці озимої, часткове нерозуміння